

Státní závěrečná zkouška
bakalářského studijního programu
STŘEDOEVROPSKÁ STUDIA: POLONISTIKA
Rok přijetí 2019 a později

Katedra středoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Datum poslední aktualizace: 12. 9. 2022

Obsah

Středoevropská studia (Bc.): Polonistika – samostatné studium	2
Části státní závěrečné zkoušky	2
Témata SZ3: a) Reálie Polska ve středoevropském kontextu	2
Témata SZ3: b) Polština	2
Témata SZ3: c) Polská literatura 19.–21. století.....	3
Témata SZ3: d) Dějiny Polska 19. a 20. století	4
Středoevropská studia (Bc.): Polonistika – sdružené studium	6
Části státní závěrečné zkoušky	6
Témata SZ3: a) Polské reálie.....	6
Témata SZ3: b) Polština	6
Témata SZ3: c) Polská literatura 19.–20. století.....	7

Středoevropská studia (Bc.): Polonistika – samostatné studium

Části státní závěrečné zkoušky

Pořadí plnění jednotlivých částí závěrečné zkoušky není stanoveno.

SZ1: Obhajoba bakalářské práce

SZ2: Zkouška praktických znalostí polštiny na úrovni B2

Na vyhotovení písemného testu má student/ka k dispozici 20 minut.

SZ3: Ústní závěrečná zkouška se skládá ze čtyř tematických okruhů:

- a) Reálie Polska ve středoevropském kontextu
- b) Polština
- c) Polská literatura 19.-21. století
- d) Dějiny Polska 19. a 20. století

Čas na přípravu k ústní zkoušce je celkově orientačně 60 min. Zkoušení z každého z tematických okruhů trvá orientačně 30 min.

Témata SZ3: a) Reálie Polska ve středoevropském kontextu

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Geografická specifika a správní dělení Polska
- 2) Etnohistorické regiony Polska, národní a etnické menšiny
- 3) Polský politický systém
- 4) Polská kultura – divadlo, film, hudba, architektura
- 5) Média v Polsku
- 6) Ochrana přírody a kulturního dědictví a nejvýznamnější turistické cíle
- 7) Polské svátky a tradice a zvyky s nimi spojené

Témata SZ3: b) Polština

Student/ka prezentuje dvě z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Fonetika a její základní jednotky. Historie, metody výzkumu. Stavba a fungování mluvidel. Zvuk.
- 2) Klasifikace polských hlásek. Artikulační charakteristika polských samohlásek a souhlásek. Hláskové změny. Asimilace progresivní a regresivní.
- 3) Spisovná výslovnostní norma současné polštiny. Ortoepie a ortofonie. Hlavní pravidla polské ortografie.
- 4) Předmět a oblast výzkumu fonologie. Foném a hláska. Typy fonologických opozicí.
- 5) Morfonologie, charakteristika morfonologických alternací.
- 6) Morfologie a její vymezení v rámci jazykovědy. Typy morfémů, varianty morfémů.

- 7) Morfologické kategorie současného polského jazyka.
- 8) Slovní druhy – jejich charakteristika.
- 9) Flexe, základní jednotky, morfologická výstavba flektivních tvarů.
- 10) Flexe a slovtvorba, slovtvorná stavba slova. Pojem slovtvorného významu, slovtvorné kategorie a slovtvorného typu.
- 11) Charakteristika substantivních derivátů.
- 12) Charakteristika adjektivních derivátů.
- 13) Charakteristika verbálních derivátů.
- 14) Charakteristika adverbálních derivátů.
- 15) Teorie významu, složky významu.
- 16) Polská lexikografie.
- 17) Pojem syntaxe v jazykovědě. Syntax a morfologie. Syntaktická akomodace. Konotace. Pojetí konotace v lingvistice.
- 18) Hlavní a vedlejší větné členy. Věta jednoduchá. Syntaktický rozbor.
- 19) Souvětí. Druhy souvětí souřadných. Druhy souvětí podřadných. Složitá souvětí. Syntaktický rozbor.
- 20) Slovosled a řazení výpovědí v textu.

Témata SZ3: c) Polská literatura 19.–21. století

Student/ka u zkoušky předkládá seznam přečtené primární, resp. sekundární literatury.

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Klasicismus a osvícenství v polské kultuře a literatuře (podmínky rozvoje kultury v době osvícenství, literatura stanislavovského období)
- 2) Specifika polského romantismu, literární žánry polského romantismu, romantický vzor básníka-věštce
- 3) Polský romantismus – dílo A. Mickiewicze, J. Słowackého a Z. Krasińskiego
- 4) Podoby polského pozitivismu – dílo B. Pruse, E. Orzeszkové, H. Sienkiewicz aj.
- 5) Mladé Polsko a polská moderna – nové umělecké směry přelomu století (poezie J. Kasprowicze, K. Przerwy-Tetmajera, L. Staffa, B. Leśmiana aj.), mladopolská bohéma (St. Przybyszewski, T. Miciński)
- 6) Proměny polské prózy v období Mladého Polska (S. Żeromski, W. Berent aj.), rozvoj dramatu (S. Wyspiański) na začátku 20. století
- 7) Avantgardní směry po 1. světové válce (futurismus, Krakovská avantgarda) a jejich dědictví
- 8) Meziválečné dvacetiletí: další podoby polské poezie (Skamander, expresionismus, lidové inspirace)
- 9) Meziválečná polská próza (politicko-společenská tematika, historická a psychologická próza, experimentální próza a tradice grotesky – B. Schulz, W. Gombrowicz)
- 10) Vývoj polského dramatu po 1. světové válce (Witkacy, meziválečné avantgardní drama, Mrożek, Różewicz a tradice absurdního dramatu)
- 11) Situace po 2. světové válce – reakce na válku (T. Borowski, G. Herling-Grudziński, Z. Nałkowska aj.)
- 12) Nástup a dopady socialistického realismu a polské „tání“
- 13) Experimentální narativita (L. Buczkowski aj.), nové podoby polské prózy po 2. světové válce (tzv. existenciální próza, židovská tematika, groteska apod.)

- 14) Nové tendence v poezii 60. a 70. let – generace roku 1956, lingvistická poezie, turpismus; Nová vlna vs. starší generace básníků (Cz. Miłosz, W. Szymborska, Z. Herbert)
- 15) Próza 70. a 80. let (krize literární fikce?)
- 16) Polská próza 90. let (tzv. literatura malých vlastí, inspirace mýtem, nostalgická próza)
- 17) Polská próza po r. 2000 (nové tendence – hra se žánry, genderový aspekt literární tvorby, angažovaná literatura, estetika campu aj.)
- 18) Polská poezie a polské drama po r. 1989 (hlavní tendence)

Témata SZ3: d) Dějiny Polska 19. a 20. století

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Polsko-litevská unie a její význam pro moderní dějiny Polska (volební monarchie, způsob dělení moci, šlechtická republika, sarmatismus, konfederace, stanislavovské reformy, zrození inteligence, Velký sejm)
- 2) Dělení Polska a proměna kategorie národa (trojí dělení Polska, Kościuszkovo povstání, přerod kategorie národa a kolektivní identity, Varšavské velkoknížectví, Kongresovka, zrod polského romantismu)
- 3) Století polských povstání (listopadové povstání, Velká emigrace, spolupráce slovanských národů, česko-polské kontakty, vývoj Krakovské Rzeczpospolité, revoluce 1848, Krymská válka, lednové povstání, odlišný vývoj v zábořech a politické strany, ruská revoluce)
- 4) Průběh první světové války v polských zemích (situace ve třech zábořech a postoj polských politiků k mocnostem, polské Legiony, Polský národní komitét a Roman Dmowski, Hallerova armáda, Polské království jako německý projekt, regentská vláda ve Varšavě)
- 5) Vznik Druhé polské republiky a proces obnovy samostatného státu (problém se stanovením termínu, lubelská vláda a první zákony polských socialistů, Piłsudski jako Náčelník státu, převzetí moci, budování infrastruktury, války o hranice, mírová konference, plebiscity)
- 6) Politický a ekonomický vývoj Druhé republiky (vytvoření Sejmu, ústavy, polsko-sovětská válka, politické strany a volby, májový převrat, sanační režim a zásahy proti opozici, postavení menšin a Židů, projevy antisemitismu)
- 7) Dopad druhé světové války na Polsko a jeho obyvatelstvo (pakt Ribbentrop-Molotov, napadení Polska, Katyň, Podzemní armáda, kultura a vyučování, londýnská vláda, zahraniční odboj a armády, holokaust, varšavské povstání, Polský výbor národního osvobození, postupimská mírová konference a potvrzení hranic Polska)
- 8) Polská lidová republika (obnova poválečného hospodářství, postavení menšin, strany národní fronty, stalinismus, období tání a návrat Gomułky, poznaňské povstání, postavení PLR v rámci Východního bloku, Varšavská smlouva, zásahy proti církvi, politika a kultura šedesátých let, rok 1968)
- 9) Hospodářské plánování a krize PLR (plánované státní hospodářství, projevy krize, hospodářská konjunktura a Gierek,

zahraniční politika, každodennost a životní úroveň, stávky, hnutí Solidarita, výjimečný stav a Jaruzelski)

10) Soudobé polské dějiny

(vyjednávání Solidarity s vládou, role polského papeže, Kulatý stůl, tzv. třetí republika, transformace a inflace, lustrace, politické strany devadesátých let a regionalismus, vstup Polska do NATO, postoj k Evropské unii, proměny politické scény, dopad smoleňské nehody, polské historické vědomí)

Středoevropská studia (Bc.): Polonistika – sdružené studium

Části státní závěrečné zkoušky

Pořadí plnění jednotlivých částí závěrečné zkoušky není stanoveno.

SZ1: Obhajoba bakalářské práce

SZ2: Zkouška praktických znalostí polštiny na úrovni B2

Na vyhotovení písemného testu má student/ka k dispozici 20 minut.

SZ3: Ústní závěrečná zkouška se skládá ze tří tematických okruhů:

- a) Polské reálie
- b) Polština
- c) Polská literatura 19.-20. století

Čas na přípravu k ústní zkoušce je celkově orientačně 60 min. Zkoušení z každého z tematických okruhů trvá orientačně 30 min.

Témata SZ3: a) Polské reálie

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Geografická specifika a správní dělení Polska
- 2) Etnohistorické regiony Polska, národní a etnické menšiny
- 3) Polský politický systém
- 4) Polská kultura – divadlo, film, hudba, architektura
- 5) Média v Polsku
- 6) Ochrana přírody a kulturního dědictví a nejvýznamnější turistické cíle
- 7) Polské svátky a tradice a zvyky s nimi spojené

Témata SZ3: b) Polština

Student/ka prezentuje dvě z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Fonetika a její základní jednotky. Historie, metody výzkumu. Stavba a fungování mluvidel. Zvuk.
- 2) Klasifikace polských hlásek. Artikulační charakteristika polských samohlásek a souhlásek. Hláskové změny. Asimilace progresivní a regresivní.
- 3) Spisovná výslovnostní norma současné polštiny. Ortoepie a ortofonie. Hlavní pravidla polské ortografie.
- 4) Předmět a oblast výzkumu fonologie. Foném a hláska. Typy fonologických opozicí.
- 5) Morfonologie, charakteristika morfonologických alternací.
- 6) Morfologie a její vymezení v rámci jazykovědy. Typy morfémů, varianty morfémů.
- 7) Morfologické kategorie současného polského jazyka.

- 8) Slovní druhy – jejich charakteristika.
- 9) Flexe, základní jednotky, morfologická výstavba flektivních tvarů.
- 10) Flexe a slovotvorba, slovotvorná stavba slova. Pojem slovotvorného významu, slovotvorné kategorie a slovotvorného typu.
- 11) Charakteristika substantivních derivátů.
- 12) Charakteristika adjektivních derivátů.
- 13) Charakteristika verbálních derivátů.
- 14) Charakteristika adverbálních derivátů.
- 15) Teorie významu, složky významu.
- 16) Polská lexikografie.
- 17) Pojem syntaxe v jazykovědě. Syntax a morfologie. Syntaktická akomodace. Konotace. Pojetí konotace v lingvistice.
- 18) Hlavní a vedlejší větné členy. Věta jednoduchá. Syntaktický rozbor.
- 19) Souvětí. Druhy souvětí souřadných. Druhy souvětí podřadných. Složitá souvětí. Syntaktický rozbor.
- 20) Slovosled a řazení výpovědí v textu.

Témata SZ3: c) Polská literatura 19.–20. století

Student/ka u zkoušky předkládá seznam přečtené primární, resp. sekundární literatury.

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Klasicismus a osvícenství v polské kultuře a literatuře (podmínky rozvoje kultury v době osvícenství, literatura stanislavovského období)
- 2) Specifika polského romantismu, literární žánry polského romantismu, romantický vzor básníka-věštce
- 3) Polský romantismus – dílo A. Mickiewicze, J. Słowackého a Z. Krasińskiego
- 4) Podoby polského pozitivismu – dílo B. Pruse, E. Orzeszkové, H. Sienkiewicz aj.
- 5) Mladé Polsko a polská moderna – nové umělecké směry přelomu století (poezie J. Kasprowicze, K. Przerwy-Tetmajera, L. Staffa, B. Leśmiana aj.), mladopolská bohéma (St. Przybyszewski, T. Miciński)
- 6) Proměny polské prózy v období Mladého Polska (S. Żeromski, W. Berent aj.), rozvoj dramatu (S. Wyspiański) na začátku 20. století
- 7) Avantgardní směry po 1. světové válce (futurismus, Krakovská avantgarda) a jejich dědictví
- 8) Meziválečné dvacetiletí: další podoby polské poezie (Skamander, expresionismus, lidové inspirace)
- 9) Meziválečná polská próza (politicko-společenská tematika, historická a psychologická próza, experimentální próza a tradice grotesky – B. Schulz, W. Gombrowicz)
- 10) Vývoj polského dramatu po 1. světové válce (Witkacy, meziválečné avantgardní drama, Mrożek, Różewicz a tradice absurdního dramatu)
- 11) Situace po 2. světové válce – reakce na válku (T. Borowski, G. Herling-Grudziński, Z. Nałkowska aj.)
- 12) Nástup a dopady socialistického realismu a polské „tání“
- 13) Experimentální narativita (L. Buczkowski aj.), nové podoby polské prózy po 2. světové válce (tzv. existenciální próza, židovská tematika, groteska apod.)

- 14) Nové tendence v poezii 60. a 70. let – generace roku 1956, lingvistická poezie, turpismus; Nová vlna vs. starší generace básníků (Cz. Miłosz, W. Szymborska, Z. Herbert)
- 15) Próza 70. a 80. let (krize literární fikce?)